

INGRADO

MAGAZINE

December 2012 | Nr. 18

Toptalenten

Eigen-Krachtconferentie
Curatief VSV-beleids loont
School en leerplicht slaan handen ineen

INTERIMDIENSTEN:

leerplicht, kwalificatieplicht en RMC trajectbegeleiding

Ivy Hasnoe

- expert op het gebied van leerplicht, kwalificatieplicht en RMC
- deskundige die verbindingen kan leggen tussen beleid en uitvoering en v.v.
- hoogwaardige professionele dienstverlening op maat
- coach met een mensgerichte aanpak

Mobiel 06-247 99 33 9 www.jwzconsultancy.nl info@jwzconsultancy.nl

Versterking voor regisseurs, coördinatoren en teamleiders

WORKSHOPS OP MAAT VOOR LEERPLICHT o.a.

- processen sturen tussen organisaties
- omgaan met weerstand en druk
- positie in het krachtenveld

LEERGANG OPERATIONEEL LEIDERSCHAP o.a.

- verbreden eigen stijl van leiderschap
- strategisch beïnvloeden van uw krachtenveld
- vergroten van professionele wendbaarheid
- hanteren politiek bestuurlijke context

Leergang Operationeel Leiderschap: 25^e editie start 7 februari 2013. Zie www.publiekdomein.nl voor data en brochure.

Workshops op maat voor leerplicht: bel 030-2322116 voor meer informatie of mail a.roelofs@publiekdomein.nl.

Klantwaardering = 9,3

Publiek Domein
PROGRAMMA'S VOOR PROFESSIONALISERING

Inhoud

- 4 KORT
- 5 Van het bestuur
- 6 Bouwen aan je toekomst
- 8 Later is niet te laat:
Curatief VSV-beleid loont
- 10 Eigen-Krachtconferentie
Doen wat je zelf kunt
- 12 **Toptalenten**
Tienduizend uur trainen en toch naar school
- 15 **Rechten & Plichten**
- 16 **10 vragen aan...**
Marie-Louise van Kleef,
algemeen directeur Raad voor
de Kinderbescherming
- 18 Kwaliteitsverbetering
**School en leerplicht slaan
handen ineen**
- 20 Algemene ledenvergadering
Focus op professionalisering
- 22 Onderwijspositie Romameisjes:
**Handhaven en investeren
in vertrouwen**
- 24 Strafrechtelijke aanpak
schoolverzuim
**Leerplichtambtenaar tussen
sanctie en zorg**
- 26 Leerlingen aan het woord:
'Luister nou eens!'

Uitgelicht

Later is niet te laat: Curatief VSV-beleid loont

Uit onderzoek van het Expertisecentrum Beroepsonderwijs (ecbo) blijkt dat ruim een derde van de vsv'ers het onderwijs weet terug te vinden. Onder meer uit de respons van schoolverlaters zelf is op te maken dat dit aantal met extra inspanningen fors omhoog kan. Ecbo pleit dan ook voor een curatief vsv-beleid. Zie pagina 8.

8

Eigen-Krachtconferentie Doen wat je zelf kunt

In de problemen? Hou de oplossing in eigen hand! Dat is de gedachte achter de Eigen-Krachtconferenties. Leg mensen niet aan het hulp-infuus; mobiliseer de krachten in het netwerk om met elkaar een oplossing te realiseren. Iedereen kan een conferentie via de Eigen Kracht Centrale aanvragen: burgers, gemeenten, hulpverleners en ook de leerplichtambtenaar. Lees hoe het werkt op pagina 10.

10

Toptalenten Tienduizend uur trainen en toch naar school

Topsport en onderwijs, als het hand in hand gaat is het mooi. Maar het is niet vanzelfsprekend dat toptalenten hun training en het deelnemen aan wedstrijden kunnen combineren met school. En als het wringt ligt er een taak voor de leerplichtambtenaar. Lees verder op pagina 12.

12

Kwaliteitsverbetering School en leerplicht slaan handen ineen

Aquarius, een cluster-4 school in Almere, staat onder verscherpt toezicht van de inspectie. Eduvier, het bestuur waar de school onder valt, besloot tot een intensief verbetertraject. Het aanstellen van een interim-manager en het intensiveren van de samenwerking met leerplicht, maakten deel uit van dat traject. Lees hoe Aquarius het lek boven kreeg op pagina 18.

18

Colofon

INGRADO

Ingrado Magazine
December 2012 | Nr. 18

www.ingrado.nl

Teksten:

Rob de Blok, Yolanne van der Ree,
Bea Ros, Peter Zonneberg

Hoofdredacteur:
Yolanne van der Ree

Redactieadres:
Postbus 84193, 2508 AD Den Haag
info@ingrado.nl

Fotografie:
Rob de Blok, Eigen Kracht Centrale,
Mustafa Gumussu (FPH), Aafke
Holwerda, Henk Loof, Floris van
Loon, OWWZ Groningen, Kelle
Schouten

Illustraties:
Welmoet de Graaf i.s.m. Iris van Sen
(welmoet.nl en weez.nl)

Vormgeving:
Oto9, Rotterdam

Druk:
JP Offset, Duiven

Als u teksten uit deze uitgave wilt
overnemen, neem dan contact
op met de redactie van Ingrado
Magazine.

Ingrado Magazine is een uitgave van
Ingrado, Vereniging voor Leerplicht
en RMC.

KORT

In elk nummer een bonte verzameling verenigingsnieuws onder de noemer KORT. Heeft u een bijdrage voor deze rubriek? Mail deze naar info@ingrado.nl

Kinderbijslag en schoolverzuim gaan niet samen

Waarom en hoe? Zie de werkinstructie!

Ouders hebben geen recht op kinderbijslag voor hun 16- of 17-jarige kind als dat kind geen startkwalificatie heeft én niet op school zit om die startkwalificatie te behalen. Ook wanneer dat kind 16 uur of meer spijbelt in een periode van 4 weken, vervalt het recht op kinderbijslag. Tenminste als de leerplichtambtenaar het spijbelen gemeld heeft aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De SVB stopt dan de betaling van de kinderbijslag. Die betaling wordt pas weer gestart als het kind volgens de leerplichtambtenaar niet meer spijbelt.

De ervaring leert dat het succes van deze maatregel in grote mate afhangt van een zorgvuldige overweging en motivering en een juiste administratieve afhandeling. Om meer inzicht te geven in het hele proces van melden biedt Ingrado een *Werkinstructie melding sociale verzekeringsbank* aan. Deze werkinstructie is als download te vinden op www.ingrado.nl.

Tot ziens!

Afgelopen zomer namen Marian Winkelman en Yvonne Kooij afscheid van Ingrado. Bijna 20 jaar geleden kwam Marian in dienst als secretaresse bij wat toen nog de LVLA heette, een van de voorlopers van Ingrado. Yvonne trad enkele jaren later aan.

Marian en Yvonne herinneren zich de tijd van 50.000 gulden subsidie per jaar, van zelf soep maken voor een bestuursvergadering en van cursusmateriaal kopiëren en mappen vullen. Marian zag zes voorzitters aan het roer staan. Ton van der Hulst, Leny van der Valk, John Backers, Hans Velthoen, Ronald Zoutendijk en Carry Roozmond.

Tot slot het woord aan Marian zelf: 'Jullie zijn een geweldige club betrokken mensen met oog voor de mogelijkheden van jongeren. Ook het bestuur waar ik het meest mee heb samengewerkt is een collegiaal bestuur waar lief en leed met elkaar gedeeld kon worden. Ik ben dankbaar dat ik twintig jaar deel mocht uitmaken van deze vereniging. Voor de toekomst wens ik jullie alle goeds en ga vooral door met jullie tomeloze inzet voor het recht op onderwijs!'

Wil je de volledige afscheidstekst van Marian lezen? Kijk dan op www.ingrado.nl.

Ingrado-bijeenkomsten in 2013

Algemene Vergadering

23 april en 19 november
Locatie: BCN, Catharijnesingel 48, Utrecht

RMC-dagen

5 februari, 21 juni en
29 oktober
Locatie: BCN, Catharijnesingel 48, Utrecht

Landelijke RCP-dagen

(voor de rayoncontactpersonen)
16 januari, 3 april en 5 juni
Locatie 16 januari: Stadhuisplein 1, Amersfoort

Managersoverleg

17 januari, 30 mei en
3 oktober
Locatie volgt. Houd de website in de gaten.

Persoonlijke inzet bepalend voor passend onderwijs

Bij het verwezenlijken van passend onderwijs voor kinderen die thuiszitten, zijn de individuele visie, houding, ambitie, doorzettingsvermogen en durf van de direct betrokkenen het belangrijkste. Dat blijkt uit onderzoek van het project Gedragswerk, dat op 13 november werd gepresenteerd.

Het kleinschalige en kwalitatieve onderzoek *Niemand kan het alleen* heeft geïnventariseerd wat de belangrijkste hindernissen en stimulansen zijn voor het realiseren van passend onderwijs voor leerlingen in een problematische situatie. Samenwerking tot stand brengen tussen de betrokken partijen, zoals leerkrachten, ouders en de schoolleiding, is daarbij cruciaal.

Er is een top 10 bepaald van factoren met de krachtigste invloed, op basis van uitspraken van de achttien respondenten. Bovenaan staan mentaliteitsverandering en visieverandering, gevolgd door een goede schoolleiding.

Gedragswerk is een project dat tot doel heeft de samenwerking te bevorderen in de aanpak van leerlingen met gedragsproblemen.

Meer informatie: www.gedragswerk.nl

Geen lid en wel een magazine?

Dat kan! Losse nummers zijn te bestellen via info@ingrado.nl en kosten € 9,95.

Ook bestaat de mogelijkheid een abonnement te nemen. U ontvangt dan 3 nummers per jaar voor € 24,95.

Aanmelden via e-mail.

Van het bestuur

Toen ik 29 jaar geleden vanuit Eritrea in Nederland terechtkwam, had ik al snel door dat onderwijs de sleutel is om je plek te vinden in deze ontwikkelde en ingewikkelde maatschappij. Ik was 17 jaar oud en maakte een start met mijn Nederlandse onderwijsloopbaan. Die mondde uit in een universitaire studie bestuurskunde.

Na mijn studie ging ik aan het werk in de mobiele-telefonie markt bij KPN. Al snel gaf dat mij geen voldoening meer. Ik zocht naar meer sociale en maatschappelijke betrokkenheid. Die vond ik bij Vluchtelingenwerk Amsterdam, mijn volgende werkplek. Van daar ben ik via het stadsdeel Amsterdam Zuidoost bij RMC en leerplicht betrokken geraakt. Ik zie twee grote uitdagingen: zorgen dat jongeren gebruik kunnen en willen maken van hun leerrecht en bewerkstelligen dat jongeren hun startkwalificatie halen. En dat houdt voor mij meer in dan een mbo-2 of havodiploma. Een startkwalificatie betekent dat je in staat bent je plek te vinden in de maatschappij.

Ingrado beweegt zich op het snijvlak van beleid en praktijk. In mijn huidige functie als clustermanager RMC en leerplicht bij de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam, ervaar ik dat er vaak nog een kloof is tussen die twee. Door toe te treden tot het bestuur van Ingrado, wil ik een bijdrage leveren aan de vertaling van beleid naar praktijk en vice versa. Ik ben zeer gemotiveerd om de visie en missie van Ingrado verder uit te dragen. Mijn economische achtergrond brengt een fascinatie voor cijfers met zich mee. Als penningmeester wil ik bewaken dat de vereniging verstandig omgaat met de beschikbare middelen.

Ik zie ernaar uit de leden van Ingrado te ontmoeten. We kunnen veel van elkaar leren door good practices uit te wisselen. Ik ben benieuwd naar de ervaringen in de verschillende regio's. Laat van u horen!

Michael Etel
Penningmeester

Michael Etel

Bouwen aan je toekomst

Theo Willemsen (rechts) met zijn ploeg

Tekst: Yolande van der Ree | Foto's: Floris van Loon

Hoe motiveer je voortijdig schoolverlaters een vak te leren en hun opleiding af te maken? Door hen een product te laten maken waar ze trots op kunnen zijn. Een echt product waarmee geld verdiend kan worden. Een boot bijvoorbeeld, een salonboot om precies te zijn. Een stalen schip van 15 meter lang. Jongeren uit Doesburg fiksten die klus. De boot is klaar. Marktwaarde: € 300.000,-.

Onder de noemer *Bouwen aan je toekomst* werkten verschillende partijen samen in het belang van voortijdig schoolverlaters: de gemeente Doesburg, reïntegratiebedrijf 2Switch, het Graafschap College en Jachtwerf Doesburg. Ook de woningcorporatie was betrokken om eventuele huisvestingsproblemen onder de deelnemers het hoofd te bieden.

Gouden greep

Want de groep waar het project zich op richtte is kwetsbaar. Jongeren die naast een problematische schoolloopbaan kampen met problemen op andere levensterreinen. In totaal

participeerden 23 jongeren van 18 tot 27 jaar in wat het *botenbouwproject* is gaan heten. De meesten waren al geruime tijd in beeld bij verschillende hulpverleners. In het project was daarom niet alleen aandacht voor technische en beroepsvaardigheden, maar ook voor persoonlijke ontwikkeling. Werkbegeleider Theo Willemsen – gedurende het project werkzaam voor reïntegratiebedrijf 2Switch – is van die verschillende markten thuis. Hij is opgeleid als bouwkundige, hobbymatig botenbouwer en heeft ervaring als docent in het praktijkonderwijs. 'Een gouden greep', noemt Willemsen de betrokkenheid van een commerciële

partij, de Jachtwerf. 'De werf bouwt boten voor de markt, er moet geld verdiend worden. Dat betekent dat we ergens naartoe werkten. Dat was voor de jongeren zeer motiverend, het was werken voor het echie. Dat heeft vele malen meer effect dan een leerwerkproject waar ze vogelhuisjes in elkaar zetten of de boel aanharken in een park.'

Wat niet betekent dat het eenvoudig was om met deze groep een professionele boot te bouwen. De meeste jongeren hadden geen of weinig ervaring met lassen, laat staan dat ze een karkas van een boot in elkaar gelast hadden. Soms pakte dat verrassend goed uit. Willemsen: 'Er was een jongen die nog nooit een lasapparaat in z'n handen had gehad, maar zoveel aanleg bleek te hebben dat hij na twee maanden onderwijs gekwalificeerd kon worden op niveau 2.'

Goede leer

Toen de basis van de boot gebouwd was, werd het werk ingewikkelder. Willemsen: 'De afbouwwerkzaamheden bestonden uit specialistisch timmerwerk. Het maken van het interieur van een

salonboot is van een andere orde dan het bouwen van een stalen karkas. Elke lasfout is te herstellen, maar met hout ligt dat anders. Een plank die te kort is afgezaagd, maak je niet meer langer. Dit werk was te specialistisch voor onze jongens. Het personeel van de werf heeft in de afbouw dan ook het voortouw genomen. Een goede leer voor de volgende keer.'

Ander leerpunt is dat de schaal van het project wat groter moet zijn. Nu was deelname in eerste instantie beperkt tot jongeren uit Doesburg. Later zijn daar Bronckhorst en Montferland aan toegevoegd. Desondanks waren niet alle beschikbare plekken bezet. Ook de complexe problematiek van de groep vsv'ers en het specialistische en technische karakter van de werkzaamheden zijn hier debet aan. Reden voor de gemeente Doesburg om een volgend project breder op te zetten. Eerst werken aan de problemen van de jongeren en hen vervolgens laten instromen in een van de aangeboden projecten. Als het aan Theo Willemsen ligt, zal daar in elk geval weer een levensecht project bij zijn, vergelijkbaar met het botenbouwproject.

Marjel Willekes

Projectleider kleine-stedenbeleid Gemeente Doesburg

'Bouwen aan je toekomst is een van de projecten die in het kader van het kleine-stedenbeleid worden uitgevoerd. Doel is jongeren die dreigen uit te vallen binnen boord te houden en jongeren die al uitgevallen zijn, te motiveren alsnog een startkwalificatie te halen. Hiertoe werd een bijzonder middel ingezet: het bouwen van een salonboot. 85 procent van deelnemende jongeren stroomde uit naar werk of opleiding. De boot is af en ligt te koop in Zwartsluis. Vraagprijs € 300.000,-. De laatste berichten zijn dat de verkoop zich in een vergevorderd stadium bevindt. Met een deel van de opbrengst zullen nieuwe projecten gefinancierd worden.'

'Ze voelen zich een loser. Nu ontdekken ze dat ze iets kunnen'

Iny Dekker

RMC-trajectbegeleider JouwUnit Jongerenloket regio Achterhoek West

Iny is destijds op een rijdende trein gestapt. Zij nam het *botenbouwproject* over van collega en een van de initiatiefnemers, leerplichtambtenaar Elly Dijkstra. De kracht van het project is volgens Dekker dat jongeren ontdekken dat ze kwaliteiten hebben. 'Dat besef is vaak helemaal verdwenen. Ze voelen zich een loser. Nu ontdekken ze dat ze iets kunnen. De trotse koppen die ik zag bij de tewaterlating van de boot, spraken boekdelen. Die trots vertaalt zich in zelfvertrouwen en uiteindelijk in terugkeer naar school.'

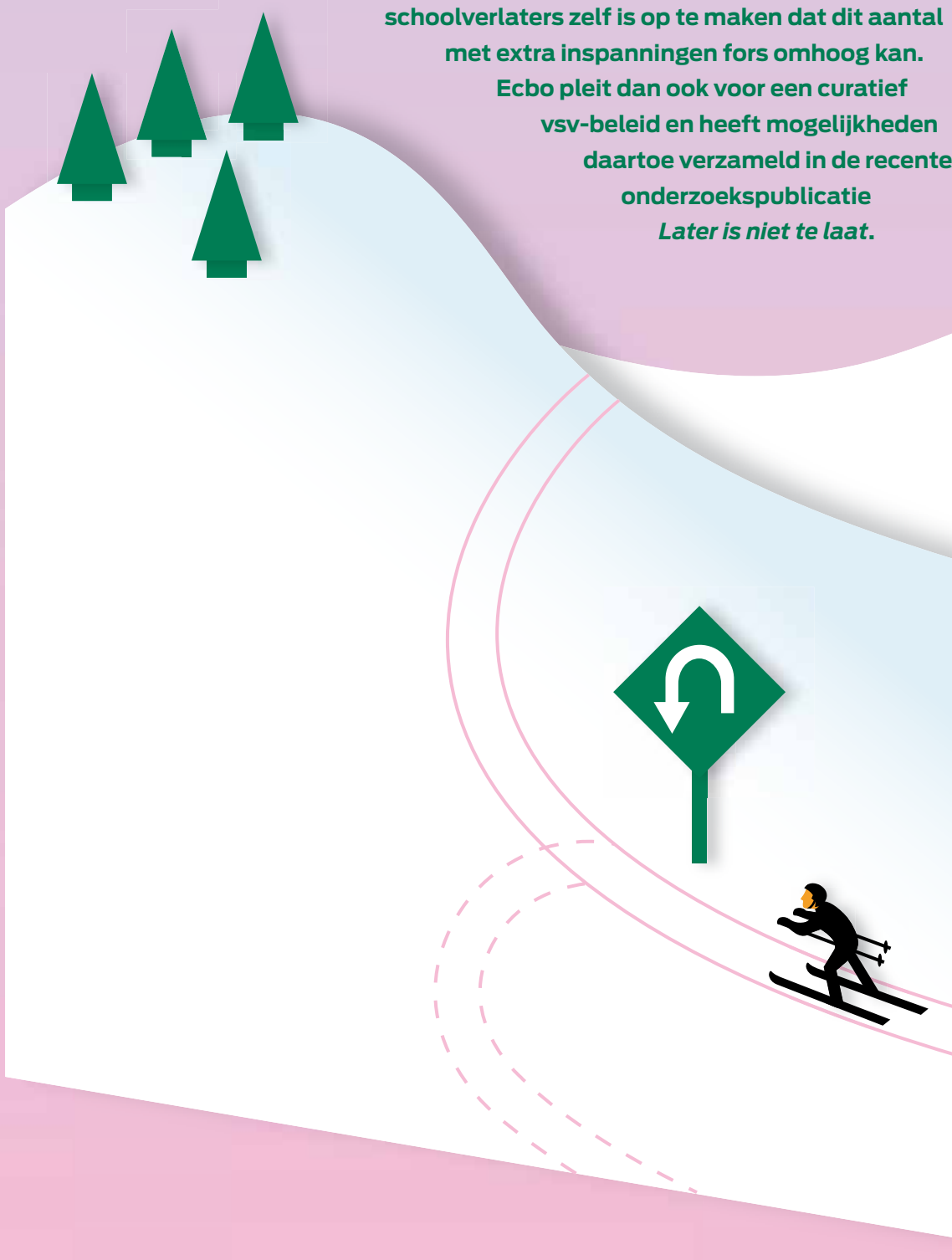

De boot is klaar. Marktprijs: € 300.000,-

Later is niet te laat:

Curatief vsv-beleid loont

Ondanks alle preventieve inzet maken sommige jongeren de keuze van school te gaan zonder startkwalificatie. Uit onderzoek van het Expertisecentrum Beroeps-
onderwijs (ecbo) blijkt echter dat ruim een derde van deze vsv'ers het onderwijs weet terug te vinden. Onder meer uit de respons van schoolverlaters zelf is op te maken dat dit aantal met extra inspanningen fors omhoog kan. Ecbo pleit dan ook voor een curatief vsv-beleid en heeft mogelijkheden daartoe verzameld in de recente onderzoekspublicatie *Later is niet te laat*.

Barbara van Wijk

Onder het motto *voorkomen is beter dan genezen* zijn vrijwel alle inspanningen op het terrein van voortijdig schoolverlaten, gericht op preventie, op het binnenboord houden van jongeren dus. 'Belangrijkste reden is het beleid van de rijksoverheid waarin de focus ligt op streefcijfers', zegt Barbara van Wijk, onderzoekster bij het ecbo. 'Het streven van het vorige kabinet was 25.000 schoolverlaters in 2015 en acties gericht op het voorkomen van voortijdige schooluitval konden rekenen op overheidssubsidie. Jongeren die terugkeren naar het onderwijs leveren geen geld op.'

Terugkeerders

Toch valt er ook met jongeren die het onderwijs zonder startkwalificatie verlaten hebben, winst te behalen, stellen de onderzoekers. Het lukt voortijdig schoolverlaters lang niet allemaal zelfstandig in hun onderhoud te voorzien. En dus zal een deel van deze groep op termijn een beroep doen op de gemeente voor werk of inkomen. Tijd voor curatief beleid dus.

Ruim een derde van de totale groep voortijdige schoolverlaters keert nu al terug, blijkt uit onderzoek van Van Wijk. 'Voor een deel op eigen kracht', benadrukt zij, 'want ze hebben zelf het gevoel dat er voor hen weinig geregeld is. Ze stellen dat ze nauwelijks worden begeleid bij hun terugkeer, dat er weinig trajecten voor hen zijn en niemand die hen de weg wijst. En hebben ze de school eenmaal gevonden, dan komen ze bij 16- en 17-jarigen in de klas, terwijl ze

zelf vaak jaren ouder zijn. In tegenstelling tot andere Europese landen, bestaan er in Nederland weinig vormen van tweede-kansberoeps-onderwijs.'

Het ecbo gaat ervanuit dat er onder de groep vsv'ers een groot potentieel is dat wil terugkeren naar het onderwijs. Van Wijk: 'We zien grote regionale verschillen in het aantal terugkerende jongeren. Verschillen die niet te verklaren zijn uit de problematiek, maar alleen het gevolg kunnen zijn van het verschil in focus op deze groep. We concluderen daaruit dat we met extra inspanningen meer vsv'ers kunnen laten terugkeren naar de schoolbanken.'

Beleid

Voor een effectief curatief vsv-beleid zijn twee dingen belangrijk blijkt uit het ecbo-onderzoek. Van Wijk: 'Ten eerste is dat samenwerking met het onderwijs. Nu komen jongeren terecht in het reguliere onderwijs. Daar is geen speciale aandacht voor de terugkeerder; soms weten docenten niet eens dat een leerling er een tijd uit geweest is. En als ze het wel weten, zijn de verwachtingen vaak laag. "Hij of zij zal wel snel weer vertrekken", is dan de gedachte. Dat werkt natuurlijk niet motiverend.'

Het tweede onderdeel van curatief vsv-beleid moet samenwerking met werkgevers zijn. Van werkgevers kan een enorme stimu-

lans uitgaan. Jongeren die in de praktijk gewezen worden op het belang van onderwijs, zijn vaak zeer gemotiveerd weer naar school te gaan. Als onderwijs en werkgevers samen trajecten ontwikkelen, zullen daarmee naar verwachting veel jongeren aangetrokken worden.

De overheid zou ook aan curatief vsv-beleid streefcijfers en subsidies moeten hangen, vindt Van Wijk. 'Als er landelijk beleid ontwikkeld wordt, kan er in de regio's prioriteit aan dit onderwerp gegeven worden. Het moet een vanzelfsprekendheid worden dat er naast preventief ook curatief beleid gevoerd wordt. Ik hoop en verwacht dat de tijd rijp is.'

RMC

Het RMC speelt in een aantal regio's al een belangrijke rol in de terugkeer van jongeren naar het onderwijs. Volgens Van Wijk is het logisch dat het RMC het voortouw neemt. 'RMC-medewerkers hebben het meest zicht op deze groep en kunnen twee dingen doen. Iedere jongere zelf benaderen en begeleiden bij zijn of haar terugkeer naar school. Ze kunnen ook partnerschappen aangaan met het onderwijs en het bedrijfsleven en trajecten ontwikkelen voor deze groep jongeren. In veel regio's is dit al praktijk. Het onderzoek *Later is niet te laat* is deels gebaseerd op de ervaringen in deze regio's. Doel van de publicatie is andere regio's te inspireren.'

Het ecbo heeft twee eerdere onderzoeken uitgevoerd naar voortijdig schoolverlaters. Onder de titels *De verloren zonen (m/v)* en *De gevonden zonen (m/v)* wordt een licht geworpen op jongeren die voortijdig het onderwijs verlaten en daar vervolgens weer in terugkeren. De publicatie *Later is niet te laat* is een vervolg en zoomt in op beleid. Meer informatie: www.ecbo.nl.

Ook een mooi voorbeeld van curatief beleid in uw regio? Meld dit bij onze redactie via info@ingrado.nl. In een volgend nummer van IM zullen we praktijkvoorbeelden belichten.

Eigen-Krachtconferentie Doen wat je zelf kunt

Hulp van het netwerk. De deur gaat dicht, tot er een plan is gemaakt

Tekst: Rob de Blok | Foto boven: Eigen Kracht Centrale | Foto rechts: Kelle Schouten

In de problemen? Hou de oplossing in eigen hand! Dat is de gedachte achter de Eigen-Krachtconferenties. Leg mensen niet aan het hulp-infuus; mobiliseer de krachten in het netwerk om met elkaar een oplossing te realiseren. Iedereen kan een conferentie via de Eigen Kracht Centrale aanvragen: burgers, gemeenten, hulpverleners en ook de leerplichtambtenaar.

‘Ik geef geen hulp, ik maak de familie verantwoordelijk’

‘Zou jij kleiner gemaakt willen worden als je een probleem hebt? Of zou je de steun willen gebruiken van de mensen die je nabij staan?’ De vraag stellen is hem beantwoorden. Paulien Blom, beleidsmedewerker Jeugd bij GGD Hollands Midden, stelt zulke vragen onder het motto *Het zal jouw kind wezen!* Eén van haar taken is het promoten van het fenomeen *Eigen Kracht*. De werkwijze is vrij simpel: een onafhankelijke Eigen-Krachtcoördinator brengt alle mensen uit het netwerk van degene die hulp nodig heeft bijeen. Hij of zij zet ze in een zaaltje, met als opdracht: doe wat je kunt om die persoon te helpen. Vervolgens trekt

de coördinator de deur dicht, om pas weer op het toneel te verschijnen als er een plan ligt.

Regie

Zo simpel als het klinkt, is het vaak ook. De Eigen Kracht Centrale heeft als uitgangspunt het behoud van zeggenschap en regie van burgers over hun eigen leven. Vooral in Amsterdam en Overijssel maakt de Eigen-Krachtconferentie furore; het behoort daar tot het standaard aanbod. In Zeeland is onder de noemer *Family First* een vergelijkbare aanpak succesvol. ‘In onze regio is van standaard aanbod nog geen sprake’, constateert Paulien Blom.

'Wij hebben budget gekregen om een beperkt aantal conferenties te organiseren, maar dat wordt nog niet benut. De omslag in denken bij de hulpverleners komt niet vanzelf. De echte versnelling krijg je pas, als *Eigen Kracht* standaard en gratis wordt aangeboden. Bijvoorbeeld altijd wanneer Bureau Jeugdzorg een indicatie afgeeft.'

Oplossingen

'Ik geef geen hulp, ik maak de familie verantwoordelijk', zegt de Groninger Said Finani, Eigen-Krachtcoördinator. 'In Nederland zoekt een professional naar oplossingen bij elke scheet die je laat. Uit eigen ervaring weet ik dat het beter is als je zelf een oplossing vindt.'

Tal van voorbeelden van geslaagde Eigen-Krachtconferenties heeft Finani: een familie die bereid is de schulden van een vader in te lossen, zodat hij hulp kan zoeken voor zijn gokverslaving. Voor een meisje van 17 dat zwanger was van een jongen van 15, namen beide families hun verantwoordelijkheid. Makkelijk is het soms niet: 'Een man van 50 liet zijn vrouw en twee kinderen in de steek voor een jonge vrouw. Het dochttertje van 12 ging blowen en haar zus van 15 kwam in aanraking met de politie. Uiteindelijk heb ik beide families, dertig mensen bij elkaar, aan tafel gekregen om een oplossing te zoeken. Dat was heel heftig; voortdurend gaven ze elkaar de schuld. Toch is het ze gelukt om met hulp van de opa's en oma's een regeling te treffen. Die wilden niet dat de kinderen de dupe werden.'

Sociale cohesie

Het zijn doorgaans de gemeenten die de middelen ter beschikking stellen. De Eigen Kracht Centrale betaalt met dat geld de onkosten en

uren van de coördinator; voor de aanvrager zijn er geen kosten verbonden aan een conferentie. Uit onderzoek blijkt dat een Eigen-Krachtconferentie goedkoper en effectiever is dan reguliere hulpverlening en dat de sociale cohesie wordt vergroot. Vooral de kostenbesparing is in deze tijd een wel heel sterk argument ten voordele.

Blom: 'Zeker, maar ik hecht meer waarde aan inhoudelijke argumenten. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat deze interventie effectief is. Grappig overigens dat niemand zich bij de gebruikelijke interventies afvraagt wat de effectiviteit is. *Eigen Kracht* past heel goed in nieuwe opvattingen die opgang doen bij de invoering van de WMO en bij de transitie van Jeugdzorg naar de gemeenten. Daar is het uitgangspunt: wat mensen zelf kunnen, moeten ze ook zelf doen.'

‘Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat deze interventie effectief is’

Effectief en efficiënt

In de tien jaar van zijn bestaan heeft de Eigen Kracht Centrale 6.000 conferenties georganiseerd. In de eerste drie kwartalen van dit jaar waren dat er al 1084. Ongeveer driekwart van de aanvragen komt uit de stadsregio Amsterdam, een samenwerkingsverband van zestien gemeenten, en uit de provincie Overijssel. Professionals worden door de Centrale getraind om op een andere manier en vanuit een andere visie met burgers te werken. De tevredenheid onder betrokkenen is groot: het gemiddelde rapportcijfer ligt tussen 7,3 en 8,2. Zowel professionals als familieleden zien na de bemoeienis van de eigen kring een verbetering van de veiligheid en het welzijn van het kind.

Gemiddeld komt tachtig procent van de afspraken die in de plannen zijn vastgelegd voor rekening van de conferentiedeelnemers. Dure verblijfsvormen voor kinderen zijn minder vaak nodig. Wel wordt uitgebreid beroep gedaan op voorzieningen binnen het WMO-domein zoals ambulante ondersteuning aan huis. De gemeente Amsterdam draagt de Eigen-Krachtbeweging een warm hart toe: vanaf 2013 wil de gemeente de Jeugdzorg zó financieren dat zorginstellingen aansluiten op wat burgers van hen vragen.

Toptalenten

Tienduizend uur trainen en toch naar school

Céline van Gerner een aantal jaren geleden

Tekst: Peter Zunneberg | Foto's: Fotopersbureau Heerenveen, Mustafa Gumussu

Topsport en onderwijs, als het hand in hand gaat is het mooi. Maar het is niet vanzelfsprekend dat toptalenten hun training en het deelnemen aan wedstrijden kunnen combineren met school. En als het wringt ligt er een taak voor de leerplichtambtenaar.

Op 7 augustus 2012 vloog de 26-jarige Epke Zonderland drie keer over de rekstok. Het leverde hem een gouden Olympische medaille en eeuwige roem op. Misschien ook een paar aardige sponsorcontracten voor zolang als zijn turncarrière nog duurt en wellicht is het goed voor wat lucratieve schnabbels. Zeker is dat het succes Zonderland geen inkomsten voor het leven biedt. Iets wat hij zelf al lang geleden heeft ingezien. En dus staat de turnsport nu weer even op het tweede plan, zodat Zonderland meer tijd kan besteden aan zijn studie geneeskunde.

Vijf dagen eerder had op diezelfde plek, de North Greenwich Arena in Londen, Céline van Gerner al turngeschiedenis geschreven. Zij eindigde in de individuele meerkampfinale als twaalfde, de beste prestatie ooit van een Nederlandse turnster. Van Gerner was op dat moment 17 jaar en anders dan Zonderland nog niet in het bezit van een startkwalificatie. Dit jaar doet Van Gerner havo-examen. Waar Zonderland bedreigd werd door een langstudeerdersboete, heeft Van Gerner nog te maken met leerplichtzaken. En als je aan topsport doet en 32 uur in de week traint, kan school weleens in de verdrukking komen. Minder trainen is volgens Van Gerner's trainer

Gerben Wiersma geen optie. 'Wetenschappelijk is vastgesteld dat je om in een bepaalde discipline de wereldtop te bereiken, je daar minstens 10.000 uur training of oefening voor nodig hebt. Turnen is een sport waarbij de topprestatie vaak door jonge mensen geleverd wordt, in tegenstelling tot bijvoorbeeld roeien waar de topleeftijd hoger ligt. Dat betekent dat turners al op de basisschool moeten investeren. Doen ze dat niet, dan zijn

CTO Heerenveen focust op schaatsen, zwemmen, judo en turnen

ze helaas te laat. Ook is het algemeen bekend dat er een motorisch gevoelige periode is rond het tiende levensjaar. Dit is een zogenaamd *window* waarin zoveel mogelijk nieuwe elementen aangeleerd kunnen worden.'

Sportstad

Heerenveen afficheert zichzelf als sportstad. Daar is ook alle reden voor. Niet alleen biedt de stad onderdak aan de gelijknamige eredivisievoetbalclub, even verderop bevindt zich de schaatstempel Thialf, waar minstens één keer per jaar de wereldtop van het schaatsen zich met elkaar meet. Ook biedt Heerenveen onderdak aan een Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) waar Nederland er vier van heeft. Naast Heerenveen bevinden die zich in Amsterdam, Eindhoven en op nationaal sportcentrum Papendal. CTO Heerenveen is onderdeel van Topsport NOORD en focust op schaatsen, zwemmen, judo en turnen. Hier verrichten Zonderland en Van Gerner al hun trainingsarbeid.

Berber Nijholt is leerplichtambtenaar in de gemeente Heerenveen. Toen zij ruim een jaar geleden haar opleiding aan de Bestuursacademie wilde afronden en daarvoor een eindwerkstuk moest maken, dook ze in de problematiek van topsporttalentontwikkeling en leerplicht. Met de opleiding is ze al ruimschoots klaar, maar met het onderwerp nog lang niet. Want juist voor het turnen, waarin, zoals trainer Wiersma schetst, op relatief jonge leeftijd gepresteerd moet worden, blijkt veel nog niet geregeld te zijn. Dat is ook de mening van Willem Veldman, directeur van CTO Heerenveen. 'Dankzij de samenwerking in het Talentencollege Noord (zie kader pagina 14) zijn voor het voortgezet onderwijs de zaken in overleg met de scholen, met de afdeling leerplichtzaken van de gemeente en met de onderwijsinspectie goed geregeld. De sporters zijn uit het reguliere klassensysteem gehaald. Met een eigen studiecoach stellen ze een jaarprogramma op en op afspraak zijn er vakdocenten beschikbaar. Iedereen weet precies waar hij aan toe is. Maar voor het basisonderwijs is dat nog niet het geval en daar is dringend behoefte aan.'

Mieke Hoekstra, beleidsadviseur jeugd en onderwijs van de gemeente Heerenveen herkent de situatie die Veldman schetst. 'Het knelpunt zit hem in het primair onderwijs. De bestaande wetgeving is niet meegegroeid met ontwikkelingen op het gebied van topsporttalentontwikkeling.'

Argumenten

In haar afstudeeronderzoek heeft leerplichtambtenaar Nijholt argumenten van ouders, leerlingen en scholen op een rijtje gezet. Deze geven antwoord op de vraag waarom er ook voor leerlingen in het primair onderwijs aandacht moet komen voor de ontwikkeling van hun sporttalent. 'Nu krijgen scholen nog te vaak

Céline van Gerner werd twaalfde op de Olympische Spelen in Londen

'Céline van Gerner ging in de herfstvakantie naar school'

problemen met de onderwijsinspectie.' Bennie van der Schaaf, directeur van brede basisschool Het Slingertouw in Heerenveen, een school die onderdak biedt aan enkele jonge turntalenten, kan het beamen. 'Maar het moet toch mogelijk zijn om ook jonge talenten hun school- en hun sportopleiding te laten combineren.' Omdat hij het belangrijk vindt dat er wat geregeld wordt, heeft Van der Schaaf met Nijholt en Hoekstra en met Annelies Kolder van CTO Heerenveen zitting in een werkgroep die wil verkennen waar de mogelijkheden voor een goede regeling liggen. Kolder voert nog een extra argument aan waarom het belangrijk is om juist voor basisschoolleerlingen dingen goed te regelen. 'Bij jonge kinderen is een juiste balans tussen arbeid en rust essentieel om hun talent optimaal te kunnen ontwikkelen.'

De werkgroep sluit niet uit dat ze ooit een advies zal uitbrengen hoe topsporttalentontwikkeling van basisschoolleerlingen in goede banen geleid kan worden. Dat advies zal vervolgens besproken worden met Ingrado en met het ministerie van OCW om te zien hoe er maatwerk geleverd kan worden.

Vorbereiding

In een presentatie voor de werkgroep van Nijholt, Hoekstra en Van der Schaaf (Kolder is vanwege ziekte afwezig) laten Céline van Gerner en haar trainer Gerben Wiersma zien hoe de voorbereiding op de Olympische Spelen eruit heeft gezien. Die verliep allerminst op rolletjes met een gebroken voet en een gang naar de rechter om deelname te kunnen afdwingen. Met haar school, OSG Sevenwolden, die via de Talenten Academie Noord verbonden is aan CTO Heerenveen, en met haar studiecoach had Van Gerner goede afspraken gemaakt.

‘Ook getalenteerde basisschoolleerlingen moeten zich op sportief en cognitief vlak optimaal kunnen ontwikkelen’

hebben om bijvoorbeeld ook in de vakanties schooltijd in te halen, is het veel makkelijker om alles goed te regelen.’

Van Gerner ziet daar inderdaad mogelijkheden. ‘Doordat ik tien keer in de week, 32 uur verspreid over zes dagen train en daarnaast naar school moet, maar ook veel aan wedstrijden heb meegedaan, waarbij je rekening moet houden met slapen, eten en voorbereiding, heb ik heel goed leren plannen. En ik denk dat dat ook geldt voor anderen. Als wij minder te maken hebben met vaste tijden wordt het voor ons makkelijker om school te combineren met de sport.’

Zo mocht ze de drie maanden voorafgaand aan de Olympische Spelen thuisblijven van school om zich volledig te kunnen focussen op de spelen. Voor het leveren van een topprestatie is die focus volgens Wiersma absoluut noodzakelijk. ‘We beginnen daar al heel vroeg mee. Voorafgaand aan een NK blijven alle deelnemers bijvoorbeeld al een week van school. Ook na zo’n kampioenschap gaat de knop niet direct weer om, maar hebben de turners nog een of twee dagen extra vrij.’

In die periode van drie maanden nam Van Gerner deel aan wereldbekerwedstrijden waar ze uiteindelijk de kwalificatie heeft afgedwongen. Daarnaast heeft zij tussen 2008 en 2011 in totaal drie trainingsstages in de Verenigde Staten gehad. ‘Ik zit daar dan in een gastgezin, dus het is wel heel goed voor mijn Engels’, vertelt ze. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Van Gerner, die haar eindexamen in delen doet, dit vak al succesvol heeft afgerond.

Flexibilisering

Gevraagd naar de regels heeft Berber Nijholt die direct paraat. ‘Een leerling kan geen vrij krijgen voor het trainen voor zijn of haar topsport.’ Wanneer er toch trainingen onder schooltijd vallen, moet hij of zij deze schooltijd op een ander moment inhalen. Zo vertelt Van Gerner dat ze in de afgelopen herfstvakantie naar school is geweest. Volgens Van der Schaaf liggen op dat punt ook mogelijkheden om de ontwikkeling van topsporttalenten en hun schoolloopbaan beter in banen te leiden. ‘Op dit moment wordt er op diverse plekken in het land geëxperimenteerd met Sterrenscholen en flexibele onderwijstijd. Als deze talenten straks de mogelijkheden

Duidelijkheid

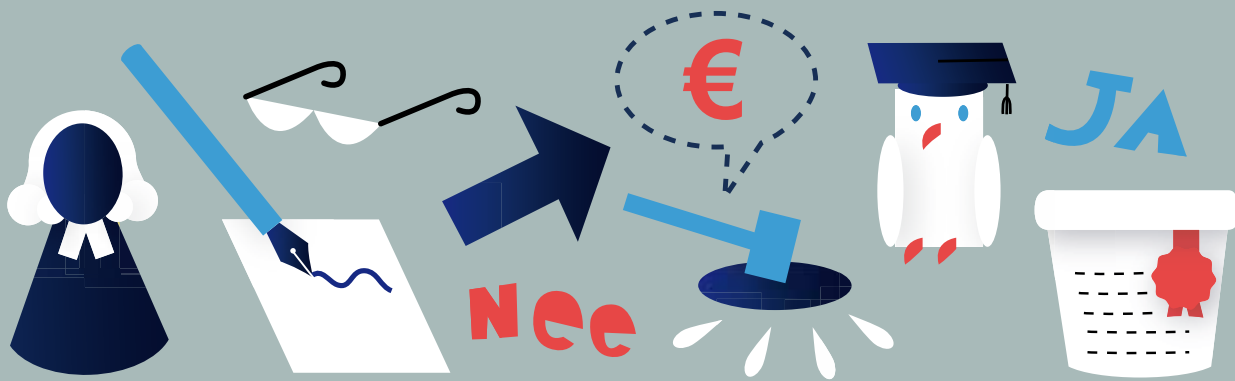
Willem Veldman van CTO Heerenveen hoopt dat er voor talentvolle basisschoolleerlingen snel een regeling komt. ‘Duidelijkheid is goed voor ons, voor de sporters, voor hun ouders en vooral ook voor de scholen. Misschien zou alles ook allang geregeld zijn als wij als CTO zouden vallen onder het ministerie van OCW en niet, zoals nu, onder VWS.’

Ook Berber Nijholt vindt dat die duidelijkheid er zo snel mogelijk moet komen. Tegelijkertijd is ze zich bewust van de reikwijdte van haar werkgroep, die, zoals gezegd, verkennend bezig is. ‘Als er echt duidelijkheid moet komen, dan zal dat op het ministerie in samenspraak met Ingrado moeten gebeuren. En gelukkig zijn er signalen dat die gesprekken er komen. Mogelijk dat de voorbeelden van scholen die zoeken naar oplossingen daarbij richtinggevend kunnen zijn.’

Met de komst van het Talentencollege Noord (TAN) in 2009 is de combinatie sport en studie voor de sporters sterk vergemakkelijkt. TAN is een samenwerking van CTO Heerenveen, OSG Sevenwolden en het Friesland College. Toekomstige topsporters kunnen hier onderwijs volgen van de brugklas tot en met het examen in het voortgezet onderwijs en in alle richtingen van het mbo.

Rechten & plichten

In deze rubriek informeert Carolien de Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, u over actuele juridische zaken. Hebt u ook een vraag? Gebruik het vragenformulier op www.ingrado.nl en u krijgt per mail of telefoon antwoord.

Zorgboerderij

Je hebt kinderen die op school zitten en kinderen die naar een andere voorziening gaan, zoals een zorgboerderij. Maar er zijn ook kinderen die allebei zouden kunnen en willen. En dat blijkt lastig. Immers, die zorgboerderij wordt bekostigd uit de AWBZ en om daarvoor in aanmerking te komen, is volledige vrijstelling van de leerplicht vereist. Als een kind tegelijk ingeschreven staat op een school kan dat dus niet. Voor kinderen in het speciaal onderwijs is er gelukkig een oplossing: de school kan bij de onderwijsinspectie vermindering van leertijd aanvragen. Daarna kunnen de ouders alsnog een beroep doen op de AWBZ. Het College van Zorgverzekeraars ondersteunt dit. Voor kinderen op reguliere scholen is dit niet mogelijk.

Levensovertuiging

Witte heksen, charismatisch messiaans judaïsme, mensen die geloven dat de aarde plat is. Bij beroepen op vrijstelling van de leerplicht op basis van artikel 5 onder b trekken bijzondere geloofs-

overtuigingen voorbij. Het is echter niet aan het Openbaar Ministerie deze overtuigingen inhoudelijk te toetsen. Als een kind nog nooit op een school ingeschreven is geweest en als ouders tijdig, dus voor 1 juli, een beroep doen bij de gemeente, leiden rechtszaken in het kader van absoluut verzuim altijd tot vrijspraak, zo blijkt uit onderzoek van het wetenschappelijk bureau van het OM. Daarom heeft het OM besloten dergelijke zaken voortaan niet meer te vervolgen. Aan leerplichtambtenaren het advies om alle beroepschriften rondom artikel 5 onder b te checken op twee voorwaarden: is het beroepschrift tijdig ingediend en stond het kind nog nooit op school ingeschreven? Is het antwoord op beide vragen 'ja', dan zijn ouders van rechtswege vrijgesteld. In andere gevallen is er geen vrijstelling en kan, bij absoluut verzuim, de zaak alsnog na het opmaken van een proces-verbaal in de rechtszaal behandeld worden.

Gescheiden ouders

Het volgende scenario zal veel leerplichtambtenaren bekend voor-

komen. Ouders gaan scheiden, een van beide verhuist met de kinderen naar een andere gemeente en schrijft hen op een nieuwe school in. Maar de andere ouder heeft bezwaar en haalt zijn kinderen terug naar de oude school waar het kind nog ingeschreven staat. Gevolg kan zijn dat een kind tussen twee scholen – en ouders – in bungelt en een tijdje geen onderwijs volgt. Formeel staat nergens in de wet dat er voor een inschrijving op school handtekeningen van beide ouders nodig zijn, maar in de praktijk blijkt dat wel aan te bevelen. Verder kunnen leerplichtambtenaren boze ouders die bellen met de vraag 'kan dat zomaar, dat mijn partner mijn kind elders inschrijft!?', wijzen op artikel 1:253a van het Burgerlijk Wetboek. Volgens dit artikel kunnen ouders bij een gezagsconflict de zaak voorleggen aan de rechter. Vaak leidt zo'n rechtszaak tot terugplaatsing van het kind op de oude school. Want de rechter stelt het belang van het kind voorop: en een kind weghalen uit zijn vertrouwde (school)omgeving en bij leraren en vriendjes dient dat belang niet.

10 vragen aan...

Marie-Louise van Kleef, Algemeen directeur Raad voor de Kinderbescherming

Foto: Aafke Holwerda

**‘Schoolverzuim is
dusdanig ernstig
dat zo snel mogelijk
de juiste hulp op
gang moet komen’**

1. Wanneer komt de Raad voor de Kinderbescherming in actie?

'De Raad voor de Kinderbescherming wordt ingeschakeld als de omstandigheden van een kind en zijn gezin zorgelijk zijn én de geboden vrijwillige hulpverlening niet (meer) voldoende is of het gezin geen hulp accepteert. De Raad speelt een belangrijke rol bij gezinnen met opvoedingsproblemen. De Raad doet verzoeken aan rechters tot jeugdbeschermingsmaatregelen. Ook is de Raad betrokken bij screening en advies bij pleegzorg en adoptie én bij gezag en omgang na scheiding. Verder houdt de Raad zich bezig met jongeren die met de politie in aanraking komen of die een proces-verbaal krijgen wegens ongeoorloofd schoolverzuim. Tenslotte voert de Raad de casusregie en de coördinatie van taakstraffen voor jeugdigen uit. De Raad verleent zelf geen hulp aan gezinnen. Wel zorgt de Raad dat de hulpverlening zo nodig op gang komt.'

2. Welke bescherming kan de Raad kinderen bieden?

'De Raad beschermt kinderen door, wanneer dat nodig is, de rechter te vragen in te grijpen in het ouderlijk gezag. Zo kan tijdelijk een gezinsvoogd in het gezin komen die samen met de ouders en het kind de hulp inroept die nodig is. Het kind staat centraal! In jeugdstrafzaken geeft de Raad advies aan rechter en/of openbaar ministerie over een pedagogisch verantwoorde reactie op het strafbare feit.'

3. Tot welke leeftijd zijn kinderen in beeld bij de Raad?

'De Raad heeft een wettelijke taak voor kinderen tot 18 jaar. Het jeugdstrafrecht geldt voor jeugdigen van 12 tot 18 jaar.'

4. Welke rol kan leerplicht hebben in de jeugdbescherming?

'Leerplicht kan tijdig signaleren dat

er een probleem is bij een kind of in een gezin. Leerplicht kan zelf acties ondernemen om kinderen weer naar school te krijgen of verwijzen naar vrijwillige hulp. De leerplichtambtenaar kan ook een zorgmelding doen bij Bureau Jeugdzorg. Ook kan leerplicht een proces-verbaal opmaken om via het strafrecht jeugdigen weer naar school te krijgen en zo nodig hulp op gang te brengen.'

5. Met welke signalen van leerplicht kan de Raad aan de slag?

'De Raad kan aan de slag met een melding van ongeoorloofd schoolverzuim dat door de school en de leerplichtambtenaar niet kan worden opgelost én waarbij vrijwillige hulp niet meer toereikend is of niet meer mogelijk is. Leerplicht kan overleg plegen met de casusregisseur van de Raad over een aanpak zonder proces-verbaal. Kan er bijvoorbeeld vrijwillige hulp worden ingezet, is een verwijzing naar Halt zinvol of is een zorgmelding bij bureau Jeugdzorg nodig?'

6. Wat moet de leerplichtambtenaar kunnen en kennen om relevante informatie voor de Raad te verzamelen?

'Een leerplichtambtenaar moet kennis hebben van risico- en beschermende factoren bij kinderen, ouders en school met betrekking tot schoolverzuim. De vaardigheid om te overleggen met ouders en met partners in de schoolverzuimketen is nodig om het schoolverzuim aan te pakken voordat wordt overgegaan op een proces-verbaal.'

7. Hoe handelt de Raad na een proces-verbaal? Is een Raads-onderzoek altijd noodzakelijk?

'De Raad onderzoekt de achterliggende problematiek en geeft advies over hetgeen nodig is om de jeugdige weer naar school te krijgen. Een raadsonderzoek is noodzakelijk omdat de Raad de taak heeft om de officier van justitie en/of de kanton-

rechter: a) te informeren over de persoonlijke situatie van de jeugdige en b) te adviseren over de afdoening van de strafzaak. Als er signalen zijn van een ernstige bedreiging voor de ontwikkeling van de jeugdige kan de Raad ook besluiten tot een beschermingsonderzoek en een verzoek doen aan de kinderrechter om een kinderbeschermingsmaatregel op te leggen.'

8. Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat we tijdig de juiste zorg bieden?

'Schoolverzuim is dusdanig ernstig dat zo snel mogelijk de juiste hulp op gang moet komen. Leerplicht en Raad kunnen het beste tijdig overleggen en kennis en ervaring uitwisselen over de aanpak van schoolverzuim. Bij de Raad is de casusregisseur daarvoor het aanspreekpunt.'

9. Hoe kunnen we voorkomen dat problemen escaleren?

'Zo snel mogelijk op schoolverzuim reageren. In overleg met scholen en het ZAT problemen in kaart brengen en passende oplossingen zoeken, want kinderen hebben recht op onderwijs.'

10. Heeft u tips of aanbevelingen voor de vereniging Ingrado? Hoe kan zij het recht op onderwijs verder beschermen?

'Door opleiding en bijscholing van leerplichtambtenaren kennis vergroten over risico- en beschermende factoren bij schoolverzuim en over mogelijkheden om het schoolverzuim effectief aan te pakken. Ingrado kan bij de politiek aandacht (blijven) vragen voor een passende aanpak van schoolverzuim zodat hier beleid op gemaakt kan worden. Zeker nu de gemeenten verantwoordelijk worden voor de jeugdzorg is het van belang om aan te sturen op goede samenwerking in de schoolverzuimketen in elke regio.'

Kwaliteitsverbetering

School en leerplicht slaan handen ineen

Tekst: Yolande van der Ree | Illustratie: Welmoet de Graaf

Het lek is boven, de weg omhoog gevonden. Dankzij een intensief verbetertraject ziet de toekomst van cluster-4 school Aquarius in Almere er weer goed uit. Sinds ruim een jaar staat de school onder verscherpt toezicht van de Inspectie. Het aanstellen van interim-manager Ids Postma en een intensieve samenwerking met leerplicht maken deel uit van de kwaliteitsverbetering die het bestuur van Eduvier onderwijsgroep, de organisatie waar Aquarius deel van uitmaakt, in gang heeft gezet.

Waar komen al die emoties vandaan? Waarom zijn er elke dag weer “explosies”? Vragen die Ids Postma zich stelde bij zijn aantreden. ‘De oorzaak zat in het pedagogisch klimaat. Gezien de ernst van de situatie, ben ik direct met het team aan de slag gegaan en stelden we per direct twee pedagogisch medewerkers aan. Zij zitten letterlijk op de huid van de leerlingen; spreken jongeren die rotzooi trappen aan, halen jongeren die uit de bocht vliegen uit de klas en sturen hen als dat nodig is weg, waarna ze met hun ouders terug moeten komen. Als jongere en ouders niet verschijnen, volgt er direct een melding bij leerplicht.’

Op personeelsgebied vinden de nodige veranderingen plaats. ‘Met behulp van de methodiek van de Dilemma-manager (zie kader) is het team een spiegel voorgehouden. Wat zijn je drijfveren, waar zit je kracht en waar je zwakke punten en sluiten jouw competenties aan op de competenties die het werk op deze school vraagt? Verschillende mensen hebben de conclusie getrokken dat ze niet de juiste persoon op de juiste plek waren. Een aantal medewerkers is overgestapt naar een andere school van Eduvier, van een enkeling hebben we afscheid genomen.’

Verantwoordelijkheid

Kern van de aanpak van Postma en zijn team is ‘de verantwoordelijkheid voor gedrag en schoolgang terugleggen waar die hoort: bij de leerling en zijn ouders. Jongeren die problemen veroorzaken, krijgen de opdracht op papier te zetten waarom ze op school zitten en welk gedrag daarbij hoort. Als een jongere zegt “ja maar, dat kan ik niet onthouden”, dan geef ik hem terug, “geen probleem, dan plakken we het op je tafel”. Dit hebben we nog nooit hoeven doen.’

Met ouders gaat hij op dezelfde directe manier aan de slag. ‘Ouders die zeggen “dit is een waardeloze school”, geef ik gelijk. ‘Dat klopt’, zeg ik, ‘en daar gaan we samen wat aan doen. We beginnen bij uw kind in zijn klas. Als u ervoor zorgt dat hij naar school komt en zich daar gedraagt, dan zorgen wij voor de rest. Langzaam maar zeker zien we zowel ouders als leerlingen reageren op onze nieuwe aanpak. Voorzichtig pakken ze hun verantwoordelijkheid op. Het schoolklimaat is sterk verbeterd en het gevoel van veiligheid is terug, er wordt weer les gegeven en geleerd.’

Leerplicht

Bij Postma’s aantreden was het schoolverzuim op Aquarius hoog. Met leerplichtambtenaar Margo Slee besprak hij de situatie. Slee: ‘We zijn begonnen de verzuimregistratie op orde te krijgen. Als we niet weten waarover we praten, kan ik niks. Het team was zich onvoldoende bewust van het belang van registratie en

melding. Ze wisten niet goed wat ze wanneer moesten melden. Heel basaal, maar daar moet je beginnen. Vervolgens heb ik een spreekuur geïntroduceerd. Ik roep daarvoor leerlingen op bij wie preventief ingrijpen succesvol kan zijn.’

Je moet elkaar versterken, zegt Slee. ‘Met elkaar stralen we uit: “Jij hoort op school te zijn. Elke dag. Punt! En je moet wel een verdraaid goede reden hebben om er niet te zijn.” Als dat consequent de boodschap is aan ouders en leerlingen, verandert er iets. Zeker als je dit combineert met echte aandacht. Werken met deze doelgroep vergt maatwerk. Voor ik met een verzuim-melding aan de slag ga, doe ik, in overleg met de school, grondig onderzoek naar de achtergronden. Wat is er nodig voor dit kind en eventueel voor dit gezin? Het belang van het kind staat voorop en de Leerplichtwet is een middel dat dit belang kan dienen. En dat gebruik ik ook, handhaven is een van de mogelijke uitkomsten van mijn onderzoek.’

‘De verantwoordelijkheid terugleggen waar die hoort: bij het kind en zijn ouders’

De sfeer op Aquarius is veranderd, zeggen zowel Postma als Slee. Slee: ‘Ik vind het getuigen van lef van Eduvier dat ze dit verbetertraject is aangegaan. Het is echt een prestatie om in zo korte tijd de school en de leerlingen weer op de rails te krijgen. Ik zie leerkrachten weer grappen maken, er is veel minder agressie tussen leerlingen en er wordt les gegeven. Ruzies worden uitgesproken en je voelt en ziet dat het vertrouwen groeit.’ Postma: ‘We zijn zeker op de goede weg, dat heeft ook de Inspectie onlangs geconstateerd, maar we zijn er nog niet. Met elan en vertrouwen zet het team het verbetertraject door. De toekomst ziet er voor Aquarius weer goed uit.’

DilemmaManager levert digitale testen, assessments en belevingsonderzoeken die inzicht bieden in het gedrag van mensen. Een van hun instrumenten, de *Educatiemeter*, wordt in veel gemeenten ingezet in het kader van leerplicht en voortijdig schoolverlaten. In een volgend nummer van Ingrado Magazine besteden we meer aandacht aan DilemmaManager en haar methodiek. Meer informatie: www.dilemmamanager.nl.

Algemene Ledenvergadering Ingrado

Focus op professionalisering

Tekst: Yolante van der Ree | Foto's: Henk Loof

20 november 2012, Algemene Ledenvergadering Ingrado in Utrecht. Volle bak dit keer. De laatkomers moeten zelf een stoel pakken en achterin aansluiten. Het programma van de ALV is dan ook weer uitermate inspirerend. Het middagedeelte van de halfjaarlijkse bijeenkomst is een echte werkconferentie geworden. Deelnemers keren opgeladen en met actuele kennis weer huiswaarts. In het ochtendgedeelte naast de vertrouwde programmaonderdelen *begroting* en *jaarplan 2013*, aandacht voor de website en de nieuwe BOA-opleiding.

De goede dingen goed doen is het motto van Ingrado voor 2013. Aan de basis van het jaarplan 2013 liggen onder meer de ontwikkelingen in 2012. Zo zijn de Lissabondoelstellingen voor het terugdringen van voortijdig schoolverlaten aangescherpt, werd *je gaat gewoon naar school* een steeds sterkere trend en kwam er een nieuw kabinet. Ontwikkelingen waarop Ingrado inspeelt in het jaarplan. Onder meer door sterk in te zetten op professionalisering van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Hun opdracht verandert en dus ook de competenties waarover zij moeten beschikken. In het kader van deze professionalisering onderzoekt Ingrado het komende jaar de mogelijke inrichting van een kwaliteitsregister. In een toelichting zegt Pieter Schoenmakers van het Ingrado-

expertisecentrum: 'In het hele land moeten leerplichtambtenaren dezelfde kwaliteit kunnen leveren. Het moet niet uitmaken of een kind in Den Helder of in Maastricht met een leerplichtambtenaar te maken krijgt. Een kwaliteitsregister kan hieraan bijdragen. Het schrijft onder meer voor hoe leerplichtambtenaren door middel van her- en bijscholing hun kwaliteit op peil moeten houden.' Met het kwaliteitsregister hoopt Ingrado bovendien de trend te keren dat werkgevers hun medewerkers minder ruimte geven voor scholing.

Nieuwe BOA

Professionalisering ligt ook ten grondslag aan de ontwikkeling van de nieuwe BOA-opleiding. Carolien de

Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, is opgelucht: 'Er moest wat water door de zee, maar het zover. We kunnen van start. Op 1 januari wordt de nieuwe opleiding gepubliceerd in de Staatscourant.' De Bruin en Pieter Oterdoom, projectleider bij de Exameninstelling Toezicht en Handhaving (ExTH), gaven een korte presentatie over de BOA nieuwe stijl op de ALV. De Bruin ontwikkelde met Ingrado de inhoud van de nieuwe opleiding en Oterdoom voert namens ExTH de regie over de basisbekwaamheidseisen en de permanente her- en bijscholing. De Bruin: 'Belangrijk voor de leden van Ingrado is dat alle ballast uit de opleiding is gehaald. Leerplichtambtenaren hoeven niet te leren fouilleren en visiteren. Daarentegen zijn er vaardigheden die leerplichtambtenaren moeten ontwikkelen die andere BOA's niet nodig hebben. Denk hierbij aan gespreks- en benaderingstechnieken.'

Naast twee theorie-examens zullen er in de nieuwe basisopleiding ook twee vaardigheidsexamens worden afgenomen. De eerste is *sanctionerend optreden* waarin dossieropbouw, verhoor en het opstellen van een procesverbaal getoetst worden. Het tweede is *afhandeling en netwerk* waarin onder meer een zaak ter zitting moet worden afgehandeld en een dossier wordt afgerond. Na de BOA-basisopleiding valt de leerplichtambtenaar onder een systeem van permanente her- en bijscholing. Dit bestaat uit vier modules.

Vanaf augustus 2013 worden de eerste examens BOA nieuwe stijl afgenomen. Voor de bezitters van een BOA-akte zijn er veranderingen op komst. Degenen van wie de BOA-akte verloopt voor 1 januari 2014 valt nog onder het oude regime en moet opnieuw de basis-

bekwaamheid volgens het oude systeem halen. Degenen met een BOA-akte die verloopt na 1 januari 2014, vallen onder het nieuwe regime. Zij moeten voor de vervaldatum van hun akte de vier modules uit de permanente her- en bijscholing gehaald hebben.

Hieronder de nieuwe situatie voor verschillende kandidaten:

ExTH Exameninstelling Toezicht en Handhaving

Voorbeeldkandidaten

	Start	Kans	Middelen	Falena
Alte tot	1-09-2013	1-1-2014	1-12-2016	Geen
Examenonderdelen	Basisbekwaamheid voor 1-03-2013 OJD	n.v.t.	n.v.t.	Basisbekwaamheid
Gespreks- en benaderingstechnieken	n.v.t. in verband met overgangstermijn	n.v.t.	n.v.t.	Gespreks- en benaderingstechnieken
Alte tot	1-03-2018	1-2-2019	1-12-2021	3
Permanente her- en bijscholing	-	Alle Prob. onderdelen (4 modules) behalen voor 1-1-2014	4 modules doorlopen voor 1-12-2016	Start van 4 modules na behalen Basisbekwaamheid

Het middagedeelte van de ALV stond weer bol van de workshops. Van *VSV Kompas* en *Passend onderwijs* tot een voordracht van het College voor de Rechten van de mens. Alle workshops waren drukbezocht. Mooi meegenomen, die deskundigheidsbevordering!

Meer informatie: in Ingrado Magazine nr. 17 staat op pagina 23 een interview met Carolien de Bruin over de inhoud van de nieuwe BOA.

Onderwijspositie Romameisjes:

Handhaven en investeren in vertrouwen

Nog altijd verlaten veel Roma-meisjes het onderwijs zonder startkwalificatie. Dat blijkt uit recent onderzoek van het Trimbos Instituut. Rolpatronen, toekomstbeelden en gebrek aan vrouwelijke rolmodellen zijn hier debet aan. Voor hun 20ste zijn de meeste Roma-meisjes getrouwd en moeder. Toch is er op veel plekken de afgelopen decennia fors winst geboekt. Zoals in de stad Groningen. Succesfactoren: continuïteit in aandacht en investeren in vertrouwen. En goede afspraken met leerplicht!

Tekst: Yolande van der Ree | Foto's: OWWZ Groningen

Tineke Postma en haar collega Hester van der Paauw zijn respectievelijk 20 en 17 jaar OWWZ-consulent in Groningen. Waarbij OWWZ staat voor het onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen. Bijna alle kinderen van de 150 gezinnen gaan tegenwoordig naar de peuterspeelzaal en allemaal volgen ze primair en voortgezet onderwijs. Ook is er de laatste jaren een aanzienlijke toename te zien in de deelname aan het mbo.

Samenwerking

Natacha Schrik is als leerplichtambtenaar sinds 11 jaar betrokken bij het onderwijs aan woonwagen- en zigeunerkinderen. 'Toen ik begon, hadden we te maken met 33 procent absoluut verzuim. Door de handen ineen te slaan, is daar verandering in gekomen. De start was een brief die ik stuurde aan alle ouders van kinderen van 5 jaar en ouder die niet naar school gingen. Een kopie van die brief ging naar de

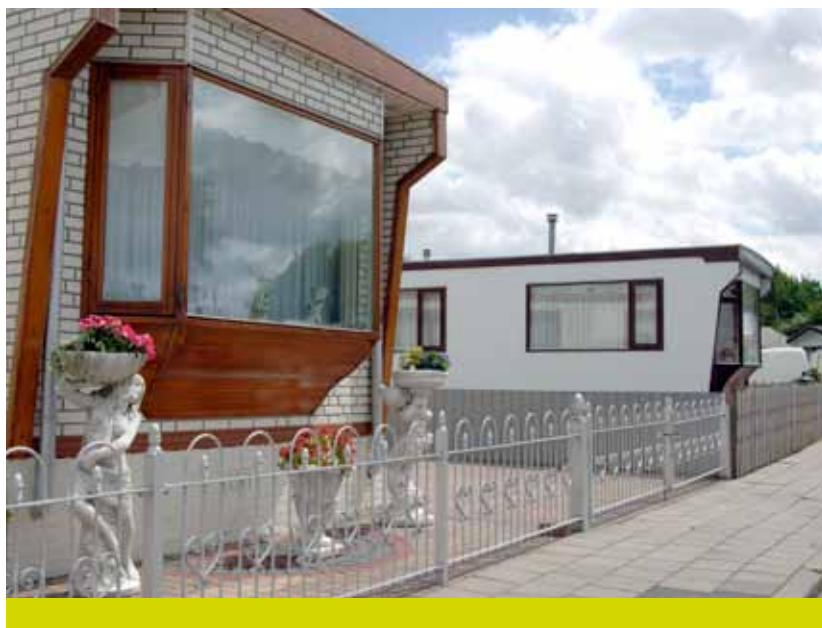
consulenten.' Van der Paauw: 'Wij gingen bij de ouders langs met de brief in de hand om daarover te praten. Dat was wennen voor veel ouders, maar we hadden snel succes.'

Leerplichtambtenaar Schrik op haar beurt smeedde een kort lijntje met justitie. 'Als ouders geen gehoor gaven aan de oproep per brief – en dus geen stappen zetten richting een schoolinschrijving en schoolbezoek van hun kind – maakte ik direct proces-verbaal op. Justitie zorgde ervoor dat er kort daarop een zitting was en een uitspraak kwam. Lik op stuk, zeg maar. En dat werkte, vooral ook door de samenwerking met de consulenten.'

Want Postma en Van der Paauw creëerden ondertussen de voorwaarden voor de schoolgang van de notoire spijbelaars. 'Er waren kinderen van 8 jaar en ouder die nog nooit naar school waren geweest. Die kun je niet zomaar in de schoolbanken zetten. We kregen het voor elkaar dat er een extra leerkracht werd aangesteld die 'onze' leerlingen onder haar hoede nam en hen begeleidde met een speciaal aanbod. Zo kon de integratie geleidelijk verlopen.'

Tineke Postma in gesprek met moeders

alles in het werk stellen daarin verandering te brengen. Het rapport van het Trimbos Instituut doet daarvoor goede aanbevelingen. Er is de laatste decennia veel gebeurd. Twintig jaar geleden was de onderwijspositie van woonwagenkinderen vergelijkbaar met die van Roma-meisjes nu. Over hen hebben we het eigenlijk niet eens meer en ook met de Sinti-jongeren gaat 't steeds beter.' Hoogenboom houdt wel haar hart vast nu bezuinigingen ertoe leiden dat steeds meer OWWZ-consulenten verdwijnen. 'Uit het onderzoek blijkt dat de continuïteit die zij kunnen bieden, van groot belang is. In veel gemeentes staan de leerplichtambtenaren er inmiddels alleen voor. Zonder de intermediaire rol van de consulenten wordt hun werk echt een stuk ingewikkelder.'

Flexibel en creatief

Ondanks het feit dat steeds meer woonwagen- en zigeunerkinderen naar school gingen, bleef er een groepje dat met hun ouders meereisde vanwege de handel. Schrik: 'Je weet van tevoren dat handhaven niet gaat werken. We hebben daarom een regeling gemaakt waarbij ouders 10 weken per jaar verlof kunnen aanvragen. Voorwaarde is dat de kinderen geen onderwijsachterstand oplopen. Ze krijgen van school een lespakket mee en er worden verplichte terugkomenten afgesproken. Als het gezin de gemaakte afspraken niet nakomt, volgt direct een proces-verbaal. En als er sprake is van achteruitgang in schoolprestaties van de kinderen, wordt er het jaar daarop geen verlof verleend. Tot nu toe hebben we geen van deze maatregelen hoeven treffen. Sterker: nu, tien jaar later, hoeven we deze vorm van verlof aan nog maar één gezin te verlenen. De rest maakt er geen gebruik meer van.'

Handhaven en creativiteit gaan hand in hand in de Groningse aanpak. Een goed voorbeeld is een Roma-meisje dat tegen de wens van haar familie in op het vmbo terechtkwam. Ze haakte uiteindelijk

toch af. Postma: 'Het lukte me toen om voor haar een baantje te bemachtigen in een leuke bloemenzaak. We maakten afspraken met school en met leerplicht dat het meisje een aantal uren per week mocht werken en een lessenpakket van school meekreeg. Deze alternatieve leer-route bleek een schot in de roos. Het meisje had het bloemschikken en het verkopen helemaal in de vingers. Ze heeft veel ervaring opgedaan en heeft zelfs geprobeerd om haar mbo-diploma Bloem & Design te halen. Dit laatste bleek helaas geen haalbare kaart, maar ze heeft het wel geprobeerd. Als Roma-meid is ze baandoorbekend geweest en is ze een voorbeeld voor andere meiden. Je hoeft niet metéén te trouwen en kinderen te krijgen!'

Vooruitgang

Simone Hoogenboom, coördinator van het OWRS, landelijke ondersteuning onderwijs aan woonwagen-, Roma- en Sintikinderen, is blij met de extra aandacht voor de onderwijspositie van Romameisjes. 'Het goede nieuws is dat ook de Roma-meiden het voortgezet onderwijs inmiddels gevonden hebben. Daarom valt op dat zij daarna vaak van school gaan. Dat is doodzonde en we moeten

'Je hoeft niet metéén te trouwen en kinderen te krijgen!'

Meer informatie
Het onderzoeksrapport *Roma en schoolverzuim* is te downloaden van de site van het Trimbos Instituut.

Zie <http://www.trimbos.nl/webwinkel/productoverzicht-webwinkel/preventie/af/af1132-roma-en-schoolverzuim>

Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim

Leerplichtambtenaar tussen sanctie en zorg

Onlangs verscheen de geactualiseerde handleiding *Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim*. Sinds de eerste publicatie van deze SAS in 2009 is de aanpak van verzuim beter en uniformer geworden, zegt Linda Dubbelman, landelijk jeugdofficier en coördinerend jeugdofficier Rotterdam. Maar er is ook nog een wereld te winnen.

Tekst: Bea Ros | Illustratie: Welmoet de Graaf

Het voorbeeld is bekend: twee leerlingen in dezelfde klas spijbelen, maar worden verschillend behandeld. Die rechtsongelijkheid was reden dat het Openbaar Ministerie (OM) samen met onder meer leerplicht-ambtenaren en Ingrado de handleiding *Strafrechtelijke aanpak schoolverzuim (SAS)* opstelde. Deze handleiding zag in 2009 het licht en steeds meer leerplichtambtenaren maken er gebruik van. Zo komt er uniformiteit in wanneer en hoe een proces-verbaal wordt opgemaakt en wanneer Halt wordt ingeschakeld. Uiteraard is de handleiding verplichte kost in de nieuwe BOA-opleiding die in 2013 van start gaat. 'Die nieuwe opleiding is net als de SAS een belangrijke stap op weg naar professionaliteit', stelt Linda Dubbelman. 'De leerplichtambtenaar is niet zomaar een handhaver, het is een specialistische handhaver.'

Verbindende schakel

Toezicht op leerplicht is geen klus die je er als ambtenaar eventjes bij kunt doen. Het is een vak apart, stelt Dubbelman. 'Dat dit in vooral kleine gemeenten toch nog als taak naast andere taken voorkomt, is het OM een doorn in het oog. Dat is niet professioneel.'

De leerplichtambtenaar is de verbindende schakel tussen alle ketenpartners die betrokken zijn bij de aanpak van schoolverzuim. 'Zijn belangrijkste taak is het bewaken van de juiste balans tussen zorg en strafrechtelijk ingrijpen. Je moet bij verzuim niet te snel overgaan tot vervolging. Neem liever eerst maatregelen als ouders inlichten en zorg bieden. Maar je moet ook weer niet te lang pappen en nathouden. Als ondanks alle maatregelen het verzuim aanhoudt, moet je strafrechtelijk ingrijpen. Sanctie en zorg moeten in één hand zijn, die van de leerplichtambtenaar.'

Dubbelman schetst het ideale plaatje: elke school heeft zijn verzuimadministratie goed op orde en is betrokken bij leerlingen. Ze signaleert direct als een leerling verzuimt en waarschuwt tijdig de ouders. Als het verzuim aanhoudt, worden het ZAT en de leerplichtambtenaar gemobiliseerd en zo nodig het OM en de Raad voor de Kinderbescherming. 'Het gaat dus om een integrale aanpak.' Dit is nog niet altijd en overal realiteit, constateert Dubbelman, waarbij ze meteen de hand in eigen boezem steekt. 'Ook het OM heeft nog een slag te maken, vooral in doorlooptijd. Het lukt nog niet elke regio om elke zaak binnen twee maanden te laten voorkomen en het onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming naar de achtergronden van verzuim in huis te hebben.'

Spijbelrechter

Niet alleen de leerplichtambtenaar is een specialist, ook de rechter in leerplichtzaken is dat steeds vaker.

Deze zogeheten *spijbelrechter* is vaak een kinderrechter die bekend is met de achterliggende problematiek. 'Luxe verzuim kun je zakelijk afhandelen, dat gaat om het afstraffen van ouders met een boete, maar signaalverzuim vraagt om een andere, gespecialiseerde aanpak.'

'Bij structureel verzuim is vrijwel altijd sprake van zeer zware achterliggende (gezins)problematiek. Langdurig verzuim is echt een signaal dat er iets mis is in het leven van een kind. Er is een sterk verband tussen structureel spijbelen en criminaliteit: de kans dat deze kinderen later in de criminaliteit terechtkomen is tweeënhalve keer groter dan bij kinderen die niet of nauwelijks verzuimen. De jonge overvallers waar je de laatste tijd veel over hoort, lijken uit de lucht te komen vallen; ze hebben geen strafblad. Maar wat ze gemeen hebben, is dat ze veel spijbelen.'

'De leerplichtambtenaar is niet zomaar een handhaver, het is een specialistische handhaver'

Geloofsovertuiging

De SAS-handleiding is een levend document en wordt regelmatig geactualiseerd en aangepast aan nieuwe jurisprudentie. Een voorbeeld in de herziene versie van 2012 is artikel 5 onder b, dat het OM voortaan alleen nog marginaal toetst (meer hierover in Rechten & Plichten op pagina 15). Persoonlijk zou Dubbelman liever zien dat er een regeling komt waarin het recht van het kind op onderwijs zwaarder weegt dan het recht van ouders op vrijheid van godsdienst. 'Het nadeel van thuisonderwijs is dat kinderen geen omgang met leeftijdsgenoten hebben en een toezicht oog van andere volwassenen missen. Dat maakt hen kwetsbaar.' Een nieuwe trend die Dubbelman ziet, zijn gezinnen die op wereldreis gaan of hun kinderen virtueel onderwijs laten volgen via internet. Ook deze kinderen missen contact met leeftijdsgenoten en blikken van derden op hun welbevinden.

De herziene handleiding bevat ook een stappenplan voor scholen hoe om te gaan met ziekmeldingen. Vaak reageert de school niet bij langdurig ziekteverzuim, vanuit onverschilligheid of vanuit medelijden. 'Dat is echt verkeerd gedacht: je moet zo vroeg mogelijk ingrijpen. Dat is primair de verantwoordelijkheid van de school, maar als deze verstek laat gaan, is het heel belangrijk dat de leerplichtambtenaar tijdig in actie komt. Hij of zij is en blijft degene die de vinger aan de pols moet houden.'

Leerlingen aan het woord:

‘Luister nou eens!’

Tekst en foto: Rob de Blok

Eind september vierde RBL Holland Rijnland zijn tienjarig jubileum. Een workshop *Wat houdt ons bij de les*, waarin acht leerlingen hun mondje roerden, was een succes. ‘Ik kon mijn mening geven’, zegt de een. ‘En zonder gevolgen’, vult de ander aan. Hun schooldirecteur, de autoriteit bij wie leerlingen zich moeten verantwoorden als ze te laat zijn, wil óók een luisterend oor bieden. ‘Op mijn bureau staan een doos zakdoekjes en een pot met lollies.’

‘Hoe persoonlijker het contact is, hoe beter de leerling zich aan de regels houdt’

Daisey heeft het hart op de tong. Hoewel die eigenschap haar in het verleden bepaald niet heeft geholpen, is ze niet van plan te veranderen: ‘Gisteren nog zei ik tegen een docent: “Zeg, u praat door mij heen, waarom zou ik nog naar u luisteren?” Ja dag, daar heb ik geen zin in.’

Voor Calvin lijkt de schoolwereld niet zo duidelijk te doorgronden: duidelijkheid bijvoorbeeld, is voor hem geen reden om zijn best te doen. ‘Ik heb wel duidelijke docenten gehad, maar toch ging ik daar klieren. Ik ken ook leraren die niet zo goed orde kunnen houden waar het wel goed

gaat. Van een docent die nooit schreeuwt vraag ik me af of die wel emoties heeft.' Is er dan helemaal geen peil op te trekken? Toch wel: 'Als ik kan praten met een docent, laat ik mij ook makkelijker aanspreken. En lachen hoort erbij.'

In gebreke

Daisey en Calvin waren eind september aanwezig bij de workshop *Wat houdt ons bij de les*, ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van RBL Holland Rijnland. Hun conrector, Martijn Peetsold, van het Leidse Leonardo College met theoretische leerweg, havo en vwo voor 850 leerlingen, was aangenaam verrast dat leerlingen er zo open en eerlijk spraken. 'Ik verbaas mij erover hoe moeilijk sommige docenten het hebben met oprecht belangstelling tonen, de ruimte geven en luisteren zonder direct in te vullen. Terwijl leerlingen gezien en gehoord willen worden. Hoe persoonlijker het contact is, hoe beter de leerling zich aan de regels houdt. Als het niet goed gaat, is dat te wijten aan het in gebreke blijven van de volwassene.'

Vaak wordt onderschat hoe belangrijk leerlingen het vinden wat de docenten over ze denken, zegt Peetsold. 'Iedere leerling heeft behoefte aan vriendelijkheid. Als een leerling ziek is geweest, toon je belangstelling. Simpel, maar essentieel. Een leerling vertelde mij laatst dat hij dacht dat een leraar een hekel aan hem had. Waarom? Omdat die docent hem nooit groette op de gang.'

Voor Calvin is het belangrijk dat een docent naar hem luistert. 'Dan denk ik dat hij moeite voor mij wil doen en doe ik beter mijn best. Als een leraar alleen zelf vertelt, luister ik gewoon minder.'

Moeder

Zowel Calvin als Daisey zitten nu in 4 havo. Calvin had een moment van inkeer toen hij aan het eind van het tweede jaar bijna werd geschorst. 'Maar ik stond gemiddeld wel een 7. Mijn moeder werd toen zó boos, die dreigde dat ik bij mijn vader moest gaan wonen. Toen ging ik beseffen dat ik voor mijzelf op school zat. Ik had weer een doel.' Daisey moest van 1 havo naar de tl, vanwege haar gedrag. 'Ik was brutaal, druk en kon het niet vinden met mijn docenten. Mijn moeder vond het helemaal geen punt als ik een onvoldoende haalde, die bemoeide zich niet met school. Als ik net zo'n moeder had gehad als Calvin, had ik misschien wel beter geleerd. Maar brutaal was ik toch gebleven. Zo ben ik gewoon, ik zeg wat ik vind.' Om dan toch mild te concluderen: 'Volgens mij is het makkelijker om marechaussee te zijn dan leraar.'

'Als ik kan praten met een docent, laat ik mij ook makkelijker aanspreken'

Ronald Hünne- man Filosoof en trainer van de Ingrado- training *Onze school is uniek reageert*:

'De boodschap is zo simpel: leerlingen willen, net als iedereen, gezien worden. Groeten op de gang of bij binnenkomst in het lokaal, een belangstellende vraag na ziekte of na een slecht gemaakt proefwerk, een berichtje bij afwezigheid, een extra compliment, moeilijker dan dat is het niet. Jongeren, zo bevestigen ook onderzoeken, hebben behoefte aan een sociale inbedding. Je kunt ze aanspreken, terechtwijzen, uitfoeteren voor mijn part, als er maar een alledaagse sociale band bestaat. Zelf heb ik de beste band opgebouwd met leerlingen waaraan ik ooit mijn excuses heb aangeboden omdat ik ze niet correct had behandeld. De reactie was dan steevast: "U bent de eerste leraar die ooit zijn excuses heeft aangeboden".

Deze Leidse jongeren verlangen ook niet zoveel meer. Jongeren komen niet op school vanwege een carrière die pas over vijf of tien jaar vorm krijgt, maar voor hun vrienden, ouders, en, in het gunstigste geval, de leerkrachten.

Aandacht geven blijkt ontzettend lastig. Laatst was ik op een school om een VSV-traject voor te bespreken. Toen ik zei dat wij ook met leerlingen willen spreken en hun opmerkingen serieus nemen, ging de deur dicht: "Wij zijn blij dat onze docenten zich ondanks de leerlingen staande kunnen houden. Dat wankele evenwicht mag niet door gesprekken met leerlingen worden verstoord." Ik deed nog een poging om duidelijk te maken dat leerlingen belangrijk zijn voor onderwijs, maar het mocht niet baten. Onverrichter zake ben ik huiswaarts gekeerd.'

Jeugdvolgsysteem

- Leerplicht-administratie
- RMC-administratie
- Sluitende aanpak
- Jongerenloket
- Werkprocesondersteuning
- Zaak- en taakgestuurde dossiervorming
- Verwijsindex/ Signalering
- Leerlingenvervoer

Flexibel Cliëntvolgsysteem van 0 tot 28 jaar

In het doorlopend cliëntdossier van het Jeugdvolgsysteem (JVS) staat de jongere van 0 tot 28 (inclusief Wet WUJ) centraal. Het JVS maakt het bijhouden van uw leerplicht- en/of RMC administratie snel en gemakkelijk. Het helpt u overzicht te verkrijgen. Indien gewenst kan het cliëntdossier volledig papierloos worden gemaakt, zodat makkelijk buiten kantoor kan worden gewerkt en case-overdracht tussen collega's wordt vereenvoudigd. Werkelijk alle relevante informatie kan gekoppeld worden aan één jongere of school.

Goed georganiseerd zijn, en blijven!

Het Jeugdvolgsysteem ondersteunt u niet alleen bij de uitvoering, maar ook bij de inrichting van een goede leerplicht en/of RMC-organisatie. Ook als u regionaal of in ketenverband wilt samenwerken is het JVS uniek. Iedere organisatie krijgt zijn eigen virtuele omgeving waarin alleen de voor die

partij relevante gegevens zichtbaar zijn. Ideaal dus om een sluitende aanpak te realiseren. De beveiliging staat als een huis met onder andere uitgebreide autorisatiemogelijkheden en dataencryptie.

De mensen van MetaObjects zien het einde van de implementatie niet als het einde van de relatie, maar juist als de eigenlijke start. We gaan flexibel om met veranderingen en uitbreidingen. Met behulp van het JVS faciliteren wij u om goed georganiseerd te zijn en dat ook te blijven!

Contact

Nieuwsgierig geworden? Bezoek dan de JVS-website www.jeugdvolgsysteem.nl voor nadere informatie en bel ons voor een afspraak met demonstratie (Wim Cuijten: 040 750 1617).